

регіональної економіки доцільно включати до плану заходів з реалізації регіональних стратегій, забезпечивши королювання заходів у групах регіонів з різними рівнями економічної безпеки та функціональними типами територій (території відновлення, регіональні полюси зростання, території з особливими умовами для розвитку, території сталого розвитку [1]). У такий спосіб можна забезпечити відповідність цілей розвитку регіону потребам у забезпеченні економічної безпеки регіонів, що повністю відповідає поточним потребам часу.

Література

1. Про засади державної регіональної політики. Закон України від 05 лютого 2015 р., редакція 27 липня 2022 року, Стаття 11². URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.

УДК 336.71

Вовченко Оксана Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка» (Україна)*

КЛЮЧОВІ ТРЕНДИ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ФІНАНСОВО СТАБІЛЬНИХ БАНКІВ

Війна стала викликом для банківської системи, змусивши її учасників підлаштовуватися до нових умов в режимі реального часу. Вперше за останні п'ять років реалізація кредитного ризику внаслідок повномасштабних воєнних дій призвела до збитковості банківського сектору. Станом на 1 липня 2022 року з 68 платоспроможних банків 47 банків були прибутковими та отримали чистий прибуток у

розмірі 10,0 млрд. грн., 21 – збитковими зі збитком 14,6 млрд. грн. [1]. Прогнозується, що резерви за кредитними збитками зростатимуть і надалі. Щоб зберегти операційну ефективність, банки мають пристосувати свої бізнес-моделі до роботи в кризових умовах, а також належним чином відображати фінансові показники для збереження фінансової стабільності банківського сектору.

Бізнес-модель банку можна розглядати як систему характеристик для обраної банком діяльності, яка відображає особливості послуг, продуктів та операцій для реалізації потреб цільових клієнтів, джерела отримання прибутку, параметри стратегічних цілей та шляхів їх досягнення, а також особливості профілю ризику, відмінністю якого є припущення щодо подібності процесів, які відбуваються в банках із однаковими бізнес-моделями, близької реакції на реалізацію ризик-факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Виділяють такі складові бізнес-моделей сучасних банків [2]:

1) людський капітал – фахівці з профільними знаннями банківської справи та управління банком, які забезпечують безперервність руху банківського капіталу та здійснення внутрішніх бізнес-процесів у банку. Причому нинішній персонал банку повинен керувати як традиційними, так і цифровими відносинами з клієнтами;

2) IT-інфраструктура – частина виробничих потужностей банку, які включають банківську техніку, споруди, будівлі, засоби зв'язку та комунікації, внутрішню та зовнішню інформацію, певні види виробничих матеріалів тощо. Банки використовують інфраструктури та системи IT для збору та аналізу даних про клієнтів, для надання послуг, які включають увесь спектр банківських операцій;

3) бізнес-процеси – сукупність різних видів діяльності банку, які в сукупності створюють результат (продукт, послугу), що має цінність для споживача, клієнта або

замовника;

4) комунікаційна політика для банків – стратегічний інструмент управління, який має забезпечувати успішний перехід від традиційних функцій спілкування до реальних за допомогою комп'ютерів, електронних систем, пристроїв, технічного обладнання, які змінюють поступово спілкування в усьому суспільстві, а не тільки в банківській справі.

Тож з урахуванням визначених складових та необхідності забезпечення адаптивності фінансових установ до правил ведення бізнесу в сучасних умовах та в післявоєнний період, можна визначити наступні тренди бізнес-моделей комерційних банків:

- розробка структурної стратегії зниження ризиків (в тому числі максимальне скорочення обсягу непрацюючих кредитів);

- зростання комісійного бізнесу за рахунок управління приватними капіталами, захисту та консультування;

- перехід від ретельного довгострокового планування до більш гнучкого та короткострокового управління бізнес-можливостями;

- відтворення взаємовідносин з клієнтами – переорієнтація бізнес-моделей з продуктового на клієнто-орієнтований підхід, зокрема розвиток дистанційних каналів обслуговування;

- посилення операційної ефективності за рахунок стимулювання розвитку FinTech-рішень: створення необанків та фінансових екосистем, інвестування в галузі штучного інтелекту, подальше впровадження технологій блокчейну, відкритого банкінгу;

- балансування між конфіденційністю (посилення кібербезпеки) і впровадженням нових форм відкритого банкінгу (відкриття API для доступу до інформації про рахунки і платіжного функціоналу);

- забезпечення конкурентних переваг з урахуванням

нетрадиційних моделей конкурентів – необанків та соціальних платформ;

– підвищення рівня фінансової обізнаності та залученості (інклюзії) населення та бізнесу.

На думку експертів [3], у майбутньому на ринку домінуватимуть три моделі банківського бізнесу: універсальні банки; банки, орієнтовані на транзакції; «вбудовані» банки. Універсальні банки - зорієнтовані на роботі з преміальними клієнтами, які вимагають індивідуального сервісу високої якості, а також розгалуженою мережею банківських філіалів у сільській місцевості, де низька цифрова грамотність серед населення не дозволяє перевести банкінг в онлайн.

Банки, орієнтовані на транзакції, - це, в першу чергу, провайдери платіжних послуг, які володіють великими клієнтськими базами. Умовою їх успішної роботи на ринку в нових реаліях стане відкритий банкінг, а відтак - інтеграція з ІТ-компаніями та використання інноваційних рішень.

«Вбудовані банки» - новий тип фінансових установ, специфічні посередники, впроваджені смарт-пристрої, що використовуються щоденно. Такі банки підтримують цифрові екосистеми, пропонувані великим технологічними корпораціями, отримують більше інформації про звички та потреби своїх клієнтів.

Отже, вдалий вибір бізнес-моделі банку, враховуючи наявні тренди та можливості, є базисом для прибутковості банку та його стабільного розвитку. У сучасному банківському бізнесі відбуваються суттєві зміни, під впливом яких будуть трансформуватися бізнес-моделі банків в середньостроковій перспективі. Ці зміни стосуються регулювання діяльності банків, діджиталізації банківського сектору, поведінки клієнтів, динамічності і непередбачуваності сучасної економіки.

Література

1. Фінансовий результат банківського сектору за перше півріччя 2022 року. Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/u-pershomu-pivrichchi-zbitok-bankivskogo-sektoru-stanoviv-46-mlrd-grn-cherez-formuvannya-rezerviv-pid-ochikuvani-zbitki-vid-naslidkiv-viyuni>.

2. Nitescu D.C. New pillars of the banking business model or a new model of doing banking? Theoretical and Applied Economics. 2016. Vol. XXIII. №4 (609). P. 143–152. [Електронний ресурс]. URL: <http://store.ectap.ro/articole/1229.pdf>.

3. Федорів Ю. Топ-5 трендів майбутнього роздрібних банків. [Електронний ресурс]. URL: <https://dengi.ua/blog/4960980-top-5-trendiv-majbutnogo-rozdribnikh-bankiv>.

УДК 336.7

Вовченко Оксана Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Левкова Ірина Миколаївна, Рубан Ірина Олександрівна,
студентки

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка» (Україна)*

ПІДХОДИ НБУ ЩОДО СТАБІЛІЗАЦІЇ ГРОШОВО- КРЕДИТНОГО РИНКУ

Повномасштабне військове вторгнення на територію України призвело до різкого зниження економічної активності, що стало наслідком значних фізичних руйнувань та тимчасової окупації цілих регіонів, високого рівня невизначеності та ризиків, розірвання логістичних і